

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermo doctoralis su[m]me deuot[us] ac fructuosus in die
parasceue de passio[n]e d[o]m[ini] cu[m] quatuor
eu[a]n]gelista[rum] co[n]corda[n]tia Jncipit feliciter
Reliqui domu[m] mea[m] ...**

Kirchschlag, Petrus

[Köln], 1477

Hora t[er]cia tres h [...] p[er]tes p [...] e[st] [...] flagella ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30817

Dicitur tertia tres h[ab]et p[ro]pt[er]tes p[ro]p[ter]ae xpi flagella
co[n]tra Se[ct]a cor[re]ctio[n]e Tertia est . ad iudicatio[n]em
Q[uo]d ad p[ro]p[ter]es d[omi]ni m[ar]t[ir]i. Videtis autem pylat[us] q[uia] mihi
ebilis p[ro]ficiens est . s. ad libe[r]at[i]onem xpi . h[ab]et magis tumul[us]
tumulus fieri . s. populi clamatis ad h[ab]itu[m] p[ro]p[ter] seductionem
sacerdotum . accepta aq[ue] lauit manus coram populo d[omi]n[u]m.
Innocens ego sum a sanguine iusti habeo . Remigius .
Moyses enim eatus apud atque ut cum vellet quod omnide
se immunem esse ab aliquo crimine accepta aq[ue] laua-
ret suas manus coram populo . Non pylat[us] dixit in
noce[re]s ego sum a sanguine Iudei de Gor . i. a san-
guinis effusione iusti habeo . Vos videritis . i. vos
videatis quod faciat is vobis imputetur non in his ob
h[ab]et non fuit immunis a culpa quia cum esset iudeus tene-
nebat ex officio seruare iustitiam minima tamen pec-
cauit quia iudei . qui hoc proficeret atque eum fecerunt ex odio atque iudeus . ipse autem duxerat ex
timore cesaris et fauore populi iudeorum Leo
papa Excessit ergo pylati culpam facin[us] iudeo-
rum . h[ab]et nec ipse evasit ratum quod reliquit populu iudeorum
unum et in crimine transiit alienum . Et respondet vniuersitas
sus populus dixit . Sanguis eius super nos et super
filios nostros Christus . Intuens autem et h[ab]et iudeo-
rum multam islamam eorum enim ipset permissa corporis
cupiscentia non permittit eos quod oportet inspicere .
Et si sibi maledicunt dicentes Sanguis eius su-
per nos . quod ad filios maledictionem attributum est . d.

Et sup filios nrōs. Et tū misericors de^r eorū
sniāz non firmavit. s̄ ex eis et eoz filijs sus
cepit q̄ pniāz agūt. Etem et paulus ex ip̄is
fuit: etiā multa mīlia eoz q̄ in iherosolimy
crediderunt. Jeromim. Perseuerat vsq; ho
die hec im̄pcatio a sanguis xp̄i nō aufertur
ab eis. Ubi notādū q̄ sanguis xp̄i fuit sup
eos. et in capite. et i mēbris. a maib⁹. a in
pedib⁹. In capite qr occasione mortis xp̄i
facti sūt dñorum tpaliū serui cēsuales et ca
pitales. Itē in maib⁹ qr occasiōe mortis xp̄i
facti sūt ociosi qr ppter eoz infidelitatē etiā
nō sūt ad diuersa opa manualia admitten
di. Sicut marie nobiscū i Almania vagan
tur ociosi. a ideo sūt v̄suārij. Itē i pedib⁹ q̄a
occasiōe mortis xp̄i hodie fere p totū mun
dū negāt. Aug⁹ i manuali suo sic loqtur de
eis Justo iudicio tuo dñe vt fac̄ te stat⁹ va
ticinū a pmo multati sūt itelligētia oculorū
auriū fruge. a postea sicut vide⁹ pfecti sūt a
ppa sedē a mīe. dispersi palabūdi a celi so
licq; exortes vagāt p orbē sine lege. fine re
ge. fine sacerdote. sū oblatiōe. q̄b⁹ etiā nec ad
uenay iuē tra priaq; saltē vestigio salutai
redit⁹ Nitō talia patiūt. q̄ deū glē liuoē po
ti⁹ q̄ iusticia crucifixēt. Hec ille. Itē i toto
corpe qr vulgait fert apud nos. q̄ etiā i die

ista oēs viri sint sanguine fluidi it . eos et nō
mulieres qz nulla mulier legit̄ i xp̄i mortē
d̄senfisse. **H**z q̄tqt sit de h̄ tñ h̄ vñ ē q̄ i tm̄
fuit sanguis xp̄i sup̄ eos marie qui occasio
mortis p̄ fuēt. sicut de iuda q̄ seip̄m suspen
dit laq̄o et visera pp̄tia in trā effudit. **E**t de
pylato q̄ seip̄m occidit sicut legit̄ i passiöli.
Et sicut legit̄ de vindicta ḡuissima sup̄ iude
os pp̄t mortē xp̄i subsecuta i destructōe ihe
rusalē fcā p **T**ytiū a **V**espasianū vbi etiā tri
gita iudei p vno denaio v̄editi fueit. vt dicit
Hugo floriacēn. a nongēta septē mīlia cap
tiva ducta vt ioseph⁹ t̄fert vltio li° de iudai
co bello. atq; decies cētena mīlia cēsi sūt a fa
me pierit vt idē dicit. declarēs quō. atiquū co
rū atiquos vaginos a calcios. p cibo habu
erit. ymimo finū boū p q̄ qñ etiā doaca⁹ r̄i
mabāt i cibū querētes modicū pōd? q̄tuor
atticis venūdabūt. **I**bi etiā notādū q̄ ḡui?
et sanguis xp̄i p diuia; iusticiā sup̄ pctōres
q̄ xp̄i ḡui? affligūt pctōs sui⁹ etiā it xp̄ianos
Vn qdā i psona xp̄i loqt̄. **C**ur me ḡuiori pe
na criminum tuorū affliristi quam penī cru
cis in q̄ pependi **E**t sequit̄. Grauior em apud
me pctōy tuoꝝ crux ē i q̄ cotidieme sensio p
te crucifigi quā illa fueit quā p te saluādū a
totū mūdū liberādum voluntarie ascēdi **E**t

aduertendum q̄ sicut sanguis xp̄i fuit illi
iudeis in damnationē. sic et nobis fuit in sa-
luti opacō. **H**eb. iiiij°. **S**anguis xp̄i emū
dabit consciās nostras **S**eqtur. **I**. Tunc er-
go apprehendit pylatus ih̄m et flagellauit
Ps. **E**go em̄ in flagella pat̄ sū et dolor me-
us in cōspectu meo semp. **A**ug⁹. **E**cce dñs
aptat⁹ ad verbeā. ecce iam cedit⁹ rumpit sanc-
tam carnem violentia flagelloꝝ. repetitis ic-
tibus crudelia verbeā scapularum terga cō-
scindunt. pch dolor iacet extensus aī homi-
nem de⁹ ⁊ suppliciū patif⁹ rei in quo nullum
pcti vestigiū potuit inueniri. **C**irca hanc do-
mini ih̄u flagellationem acerbissimā cōtem-
plari poterit aīa deuota. qualē pmo xp̄s de-
nudat⁹ fuit et exutus teste alba qua eū he-
rodes in dueāt. steteit nudus. paupertim⁹
ac verecūdia subfusus corā ibidē existētibꝝ
Sed o. qualiter ligauerint eū durissime ad
quādam columnam lapideam. **T**ertio quā
acriter atq; crudeliter verberauerūt regem
glorie flagellis nodis atq; v̄gis aculeatis
ita q̄ de corpe eius sanctissimo sanguis su-
us roseus emanans vt inquit **H**ugo super
lucam et p totum corpus eius fluēs vt **B**ri-
gitta ait corpusq; suum cādidiſſimū rubri-
cans vt b. **B**nd⁹ in cōtemplacōmbo dicit. ⁊

vndiq; fluens in colūpnā cui alligatus est
vſq; hodie sua vestigia dereliquit **Vnde** **Be-**
dā sup lūcā ait. **Q** columnā vſq; hodie cui
x̄ps alligatus est dñci crux vestigia cœ-
ta demōstrat. **E**t concordat m̄ḡ in hystoia
scolaistica vbi dicit. **A**dhuc columnā cui al-
ligatus fuit ihesus vestigia crux ostēdit
Cuius columnē maior ps fertur in ecclesia
esse mōtis syon in iherusalem. **R**eliqua ro-
me est i eccia sancte præedis v̄gimis. **I**tem
x̄pus sic vulneābat per totū suum sacratissi-
mū corp̄. q̄ a planta pedis vſq; ad v̄ticē
non inueniebat in eo sanitas vt scribit **A**n-
h̄ in planctu v̄giali. **Q**uia sup ad debāt pla-
gam sup plagam. vt **A**mbroſi dicit **I**uo-
rē sup lūorē vſq; tā ip̄i quā inspectores fati-
gati inuerēt eū a columnā dissolui. **D**e hac
grauissima flagellatiōe inqt etiā. b. Bernb.
O bone ihu quo diris v̄berib⁹ ad statuā es-
duct⁹. ⁊ circa ip̄am tā strictissime ligatus q̄
sanguis tu⁹ devnguib⁹ tuis stillabat. **S**icq;
tā a t̄go q̄ an flagellat⁹. q̄ cutis tua tener-
ūma nodis flagelloꝝ cū carne ⁊ sanguine.
adhēbat ita vt a plāta pedis v̄h ad v̄ticē nō
ess̄ i te saitas. **I**te **B**ōuetuā i plāctu suo de iſ-
ta dñi flagellacōe sic loqt̄. **O** cū q̄nta q̄ntita
te putas illū sacerdissimū sanguinē de conciso

corpe distillasse i terrā. q̄nto fremitu putas
flagellatū dulcissimū ib̄m q̄ idcirco aduene
rat. vt nos a flagellis eternis liberaret. sicut
ppbeta de eo dicit. Circūdederunt me viri
mendaces sine causa flagellis occiderūt me.
Hanc aut̄ flagellacō; disposuit pylatus s̄m
Cris̄ ut iudei saturati flagellis xp̄i. eū apli
us psequi occidaret. Sed h̄js flagellis ipij iu
dei necdū faciat. dixerūt forte mis̄tris pyla
ti vt ei illuderēt tāq̄ vano regi q̄ regnare et
dn̄ari vellet. et non poss̄. Et iō q̄ ad sc̄daz pte
tertiae q̄ ē de illusioe atq̄ corōe dm̄ ibu di
cit. **M.** m. **A**ilites at p̄fidis. suscipiētes ib̄;
durerēt eū it̄ i atriu p̄torij **A**mos. viij. Se
pati estis i diē malū q̄ appropinq̄tis solio ii
qtatis. Et congregauerūt ad eū vniūsam cohorte
et exerūtes eū. m. induerūt eū teste purpu
rea et clamidē coccineā circūdederūt eum. **J**ē.
x. Fact̄ siū i derisu oī pplō meo. **P**s. **D**es q̄
vidēbat me: deriserūt me. **M.** **I**. Et plectētes
coronā de spinis posuerūt sup caput ei? **Cā.**
iij. **E**gressim filie sion. et videte regē salamo
nē in dyademate q̄ coronauit eum m̄ sua.
M. Et dederūt arundiez i dexterā ei? et venie
bant et illudebāt ei. **M.** Et genuflexo aī eū
Eccā. xix. **E**st q̄ neqt̄ se humiliat: iteiora at
eius pleno sunt dolo. m. ooperunt salutare.

adorates eū a dicētes. **A**ue ex iudeoy. **I**sa-
xix. Appropiquat plūs iste oē suo a labi
is me honoāt: cor aut eoy longe ē a me. **J.**
Et dabant ei alaphas. **J**ob xvi. Exprobrā
tes pūsserūt marillā meā a saturati sūt peis
meis. Et expūetes i eū accepēt arūdinē et
pautiebāt caput ei? Ponūt h septē illusio
nes qbs ipij affecēt dulcissimum ihm. Pri
mo iduēt eū atiquū purpureū iduīntū i de
risionē. diffusionē a dēptū. Scđo plectētes
coronā de spīmis acutissimis iposuerūt capiti
ei? reuerēdissimo ac tenerrimo irrisorie p
dyademate īgali vel regio vt dicit Glō. Et
volūtqdā q hanc coronā spineā sibi aī mī
nis lignis acrit ipfserūt. Dicit Albertus sup
Matb. Et plectētes coronā de spīs h est de
iūcis spiatis et aculeatis q plexe fuerunt ad
modū capilloz feie et aculei cōusi fuerūt ad
intius ēculi vt caput opūgerēt. Et ergo h^m
Bn̄b. Caput illō diuinū pforauēt et vsqz
ad cébrū teneritudinē puenerēt. Tercio de
derūt ei subsannatvie ac despectie harūdiez i
derterā ei? p sceptro īgali Q̄to genuflexo
an eū illudebāt ei. d. Ave rex iudeoy. Q. di
cerēt O tu hō vil a miser vt qd te īgē fac
Voluisti īgnaē a nō potes. Quinto eū ala
phizabāt. q illusio fuit mag dīspēua a penk

Albertus. Adorantes eū falsa adoratione et
irrisoria ut deum: et salutantes ut regē: ala-
phizauerunt ut fatuum. **H**ecto expuebat ī
eū tāq̄ in psonā vilē et d̄tēptiblē. **S**ept̄o
accipiebat arūdinē de manu ei? et pcutiebat
caput ei? **N**y. de. lyra. Et rōe contēpt? et ra-
tione doloris infligendi sc̄z vt sp̄me fortius
capiti ei? ifigeret. **D**e h̄js oīb̄ dicit **C**ris? **Q**ue ergo erit nobis cuā de reliquo si p con-
tumelias ab aliq̄ patimur: postq̄ xp̄s h̄ pas-
sus est. **E**t enim qd̄ fiebat in xp̄z vltim? ter-
minus d̄tumelie erat. nec vna pticula tm̄. s̄
vniuersum corpus patiebatur iurias. **C**a-
put p coronā et harundinē et colaphas fa-
ties qr̄ iſpuebat. **G**ene qr̄ alapis c̄debātur
Totū corpus p flagella. et qr̄ denudatū est
et p circum dationem clamidis et p fictā ad-
orationē. **M**anus p arundiez quā dedēt ei
p sceptro. **A**c si timeret si aliquid premit-
teret ḡuissime pslūpcōis. **I**ero? mistice hec
expom̄it d. **N**os autē intelligamus h̄ misti-
ce. qm̄ et **C**ayphas dixit oportet vnū h̄oiez
mori pro omnib̄. nesciēs quid dicēt **D**ic et
isti quod aūq; fecer̄t liet alia mēte tm̄ fecer̄t
tm̄ nobis q̄ credim? sacramenta tribuebant
In clamide coccinea opa ḡetiū crūeta susten-
tat **I**n corona sp̄ea maledcz soluit atiquū **I**n

calamo venenata occidit aialia siue calamū
tenebat i manu vt saclegiū scribēt iudeorū
Seqt: **E**xist̄ g° iteꝝ pylat? foas & dirit eis
Ecce adduco eū foras wōb vt agnoscatis. qz
nullā i eo iueio cāz. **E**xist̄ ergo ih̄s portans
spineā coronā & purpureū vestimentū **E**t dir
it eis. **E**cce homo. **C**um ergo vidiss̄ et eū pō
tifices et ministri clamabant dicētes. **C**ru
cifige crucifige eum. **D**icit eis pylatus. Acci
pite eum wōs & crucifigite **E**go em̄ non iue
mo in eo causam. **R**esponderūt iudei. **N**ō
legem habemus et scdm legem debet mori.
qz filiū dei se fecit. **C**um ergo audisset pyla
tus hunc sermonem: maḡ timuit. **N**ō pp̄
legis verba s̄ pp̄ter factū enorme. qz filiū
dei oblatum sic flagellari et sp̄mis coronari
fecis̄. **E**t iō etiā timuit vt dt Glō. **N**e apud
cesarem accusaretur romanū de criminē lese
maiestatis qui maiorem eo iudicasset. qui
potius ad imperatorem q̄ ad eum pertinuiſ
set et quem imperator romanus solus iu
dicare debuisse: **E**t ingressus est iterum in
pretorium et dicit ad ihesum. **V**nde es tu.
Ihesus autem responsum non dedit ei **I**do
quia superius pylato de hoc satis dixerat.
scilicet regnum meum non est de hoc mun
do. **I**tem non respondit propter questiois

13

difficultatem. cuius solutionem pylatus ca-
pere non potuisset. **P**sa. liij. Generationem
eius q̄s enarrabit. **I**tem ideo h̄m Auḡm vt
ostenderet suam patientiam qz tacuit nō vt
reus sed vt agnus simplex et mansuetus.
Item nobis in exemplum quo ad illud **Eccī**
3º. **V**bi non es auditus: quia ibi non effun-
das sermonem. **D**icit ergo ei pylatus. **M**i-
chi non loqueris. **N**esci⁹ quia habeo potes-
tatem crucifigere te et potestatem habeo di-
mittere te. **P**er que v̄ba h̄m Crisostimū py-
latus seipsum cōdemnauit. quia si totum in
sua potestate possum fuerat. nullam causa;
excusacōis in nouissimo die habebit si in-
nocentem non dimittebat. **V**nde x̄ps pyla-
tū in iuditio iudicabit d. **M**ath. xij. **E**x ore
tuo te iudico serue neq̄. **R**espondit ihesus
Non haberet potestatem aduersus me vi-
lam misi tibi datum esset desuper id est a deo
permisum et a romamis omisum **P**ropte-
rea qui tradidit metibi maius peccatum ha-
bet **A**ugustinus i originali dicit. q̄ qui pec-
cat ex auaricia aut inuidia: peccat plus q̄
qui ex timore peccat. **M**odo **J**udas ex au-
aricia iudei ex inuidia. **P**ylatus vero ex ti-
more humano xristum occidunt. **V**nde
iude et iudeorum peccatum grauius est.

Et exide querebat pylat⁹ dimitte eū. Iudei autē
clamabāt. d. Si hūc dimittis: nō es amic⁹
œesaris. Ista dominatio traxit pylatū a bono
pposito q̄ itēdebat xp̄m liberaē. Aug⁹ Jam
pudēt pylate timuisti magis timēs hoīez q̄
deū. Cris⁹. Pylatus timuit regē terrenum
magis q̄ regem angelorum. Pylatus autē
cum audisset hos sermones. adduxit foras
ib⁹ et sedit p tribunali in loco qui dicit ly
costratos: hebrayce autem gabbata. Sedē
te autem eo pro tribunali misit ad eum vx
or eius dicēs. Nichil tibi et iusto illi. Multa
enim passa sum hodie per visum ppter
eum. Glosa dicit q̄ dyabolus iam coiectuā
bat misterium crucis ex xp̄i passi patientia
et ex gaudio patrum in limbo existentium.
Ideo vixori pylati dyabolus apparuit. mo
uens eam terroribus ad liberationem xp̄i.
Sciebat enim dyabol⁹ dictū de eo p pphe
tam Psal. liij. Sicut ouis corā tondēte se ob
niutescet & nō apiet os suū. Erat autē paras
œue pasce hoā q̄si sexta. Et dicit iudeis. Ecce
rex vester. Illi autē clamabāt. Tolle tolle cru
cifige eū. Dicit eis pylatus. Regē viām cru
cifigam. Responderūt pōtifices. Nō hēm⁹
regē nisi œesarē. Ex q̄ autē xp̄m regem œles
te negauerunt et œsarem regem terrestrem

c 4

elegerunt iusto dei iudicio factum est ut ego
no celesti priuaretur et seruituti perpetue re-
gi romanorum subderentur. Per hoc etiam
plane patet aduenisse tempus messie ex quo
fatentur ex se non habere regem de sua gen-
te. quia illi quoque preerant ex parte romanorum.
non erant proprietas reges sed tetrarche. vt de
eis fuit prophetatum Gen. penultimo. per
iacob patriarcham in extremis positum quo co-
gregans omnes filios suos dixit eis. Con-
gregamini ut annuntiem vobis que ventu-
sunt. Et benedicens Iudam dixit ei. Non
auferetur sceptrum de iuda regi. donec veniat
qui mittendus est. Sequitur. m. Tunc pyla-
tus volens satisfacere populo adiudicavit pe-
titionem fieri eorum. M. l. m. Dimisit autem
illis barabam. illum qui propter homicidi-
um et sedicione missus fuerat in carcere in quo
petebant. M. l. m. ihesum vero flagellatum
tradidit voluntati eorum. vt cruciferetur. Pa-
tet ex hoc textu qualiter summa iusticia. atque
iustissimus omnium futurus iudex innocenter per
nobis ad mortem est iudicatus quasi sub h-
verborum tenore. quo sententiantes ad mor-
tem maleficietes. vtuntur: Ac si dirissimus py-
latus Ego sententio te de vita ad mortem: Et
tantum de hora tertia